

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.birs@regeringskansliet.se

Remissvar över promemorian Ds 2023:1 Ändringar i regelverket om överlämnande enligt en europeisk och nordisk arresteringsorder (Dnr Ju2023/00005)

Statens institutionsstyrelse (SiS) har ombetts att lämna synpunkter på förslagen i promemorian. SiS genomgång av förslagen har skett med de utgångspunkter som myndigheten, utifrån sitt uppdrag, har att beakta.

Inledande kommentar

I promemorian lämnas förslag om att Kriminalvården ska överta det ansvar som SiS har för att begära att en europeisk och nordisk arresteringsorder ska utfärdas i samband med verkställighet av påföljden sluten ungdomsvård. Det anges i promemorian att det av SiS framförts ett önskemål om att myndigheten inte längre ska ha de formella skyldigheter som följer av regelverket kring det internationella straffrättsliga samarbetet (s. 132). SiS vill dock förtydliga att det inte framförts något sådant önskemål från myndigheten.

Förslaget om att Kriminalvården ska ta över SiS roll vid utfärdande av en europeisk eller nordisk arresteringsorder

SiS bedömer att förslaget inte är ändamålsenligt. SiS avstyrker därför förslaget. Skälen för det är följande.

Även om det sällan uppstår ett behov av att överlämna eller utlämna en eftersökt person till Sverige för verkställighet av sluten ungdomsvård anser SiS inte att det ansvar som myndigheten har enligt regelverket om det internationella straffrättsliga samarbetet är betungande eller att det medför några svårigheter för myndigheten. SiS anser vidare att det är mest naturligt att ansvaret för att begära att en arresteringsorder

Statens institutionsstyrelse

ska utfärdas ligger hos den myndighet som ska verkställa påföljden och som har tillgång till nödvändig information.

Enligt bestämmelserna i 19 b § och 28 b § förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål ska en dom genom vilken en ungdom döms till sluten ungdomsvård översändas till SiS samma dag som den meddelas. När tiden för överklagande löpt ut ska SiS även underrättas ifråga om den dömde har överklagat domen.

När domen är verkställbar har SiS enligt 9 § lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård ett ansvar att se till att verkställigheten inleds så snart som möjligt. För att fullgöra denna skyldighet måste SiS bevaka alla stadier av det straffrättsliga förfarandet gällande den aktuella ungdomen. Detta är något som SiS gör i alla ärenden där sluten ungdomsvård aktualiseras, oavsett om det finns behov av att begära att en arresteringsorder ska utfärdas eller inte. SiS har i de allra flesta fall även haft kontakt med socialnämnden i den dömdes hemkommun för att på olika sätt planera verkställigheten. Det förekommer också att SiS haft kontakt med den dömde. Om den dömde inte inställer sig efter SiS föreläggande härom och om polisen inte heller har kunnat verkställa en eventuell förpassningsbegäran är det som regel SiS som har den information som behövs för bedömningen av om det föreligger skäl att hos åklagare begära att en europeisk eller nordisk arresteringsorder för straffverkställighet ska utfärdas.

Att involvera ytterligare en aktör, Kriminalvården, inför det att en begäran ska ges in till åklagare om att en europeisk eller nordisk arresteringsorder ska utfärdas framstår inte som ändamålsenligt. En sådan ordning skulle riskera att försena processen. SiS vill framhålla att myndigheten i dag har den kompetens som krävs för uppdraget. Trots att regleringen sällan aktualiseras när det gäller sluten ungdomsvård kommer SiS medarbetare, även om SiS nuvarande roll skulle övertas av Kriminalvården, alltså att behöva ha kunskap om regelverket och vidareförmedla nödvändig information till Kriminalvården. Förslaget medför därför inte heller några effektivitetsvinster för SiS.

Förslaget om att Kriminalvården ska samråda med SiS inför begäran om att arresteringsorder ska utfärdas

Om förslaget om att Kriminalvården ska överta SiS ansvar ändå ska genomföras vill SiS lämna följande synpunkter.

I promemorians författningsförslag föreslås att Kriminalvården ska samråda med SiS innan Kriminalvården begär att en arresteringsorder ska utfärdas om påföljden är sluten ungdomsvård. I allmänmotiveringen anges dock att detta innebär att SiS bör ha en skyldighet att rådgöra med Kriminalvården (s. 134). SiS anser att formuleringarna är

något motstridiga och att det är otydligt vilken roll SiS ska ha i det föreslagna samrådsförfarandet.

SiS anser att det är lämpligare att SiS åläggs en skyldighet att, så snart det anses påkallat, informera Kriminalvården om att det finns anledning att hos åklagare begära att en europeisk eller nordisk arresteringsorder för straffverkställighet ska utfärdas. Detta eftersom SiS, som tidigare nämnts, är den aktör som i regel snabbast har tillgång till nödvändig information. Det framstår därför som naturligt att SiS åläggs en skyldighet att initiera processen. En sådan skyldighet bör i sådant fall framgå av regleringen.

Beslut i detta ärende har fattats av rättschefen Eleonore Källstrand Nord. I den slutliga handläggningen har tf. sektionschefen Erla Thorisdottir deltagit. Föredragande har varit juristen Filip Torstensson.

Eleonore Källstrand Nord